

**PRIEKŠLIKUMI ZĪDAIŅU PŪRIŅA IEVIEŠANAI
LATVIJĀ**

Vecāku organizācijas “Mammamunteti.lv” ziņojums

Inga Akmentiņa-Smildziņa,

Ella Karele

RĪGA 2022

ANOTĀCIJA

<p>Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti latviešu valodā (brīvā tekstā, aptuveni 150 vārdu)</p> <p>Pētījums “Priekšlikumi par jaundzimušā pūriņa ieviešanu Latvijā” ir pētījums par to, kādam vajadzētu būt pūriņam – jaunajiem vecākiem praktiski noderīgu lietu kopumam –, kas kā dāvana no valsts tiktu uzdāvināta Latvijas jaunajiem vecākiem, ģimenē sagaidot bērniņu.</p> <p>Lai izstrādātu priekšlikumus, veidotas fokusgrupu diskusijas, kurās piedalās vecāki, speciālisti un NVO pārstāvji, kā arī analizēts Somijas jaundzimušā pūriņa saturs. Somijas piemērs skatīts tāpēc, ka tas vecākiem Somijā tiek dāvināts jau vairāk nekā 70 gadus, un šo gadu laikā arvien ir pārskatīts un pilnveidots, kā arī ieviests vairākās citās pasaules valstīs.</p> <p>Pētījuma mērķis: ģimeņu ar bērniem vecāku, ģimeņu un bērnu interešu pārstāvošo nevalstisko organizāciju un darbā ar ģimenēm iesaistīto institūciju pārstāvju viedokļu apzināšana par jaundzimušā pūriņa sastāvu un tā pārskatīšanu (iekļaujamo preču kategorijām un preču grupām), rezultātu apkopošana, jaundzimušā pūriņa izmaksu aprēķina veikšana, atbilstoši diskusiju rezultātiem par tā sastāvu, un priekšlikumu sagatavošana Labklājības ministrijai, lai uzsāktu darbu pie jaundzimušā pūriņa ieviešanas Latvijā.</p> <p>Pētījuma rezultāti atklāj, ka visi pētījuma dalībnieki viennozīmīgi atbalsta ideju par jaundzimušā pūriņa dāvināšanu jaunajiem vecākiem. Tāpat visi norāda, ka pūriņa saturam ir jābūt maksimāli pietuvinātam Somijas pūriņa piemēram un jābūt īpaši pārdomātam, lai tas ir piemērots vecākiem Latvijā. Tāpēc pētījuma dalībnieki – jo īpaši eksperti – rosina pūriņā ieviest jaunu kategoriju, kas nav Somijā – izglītojošus materiālus jaunajiem vecākiem. Šim materiālam, piemēram, lakoniskai grāmatai, jābūt kā ceļvedim vai rokasgrāmatai mazuļa drošai un veselīgai aprūpei.</p>	<p>Proposals for the Introduction of a Baby’s Dowry in Latvia is a study on what a baby’s dowry should be – a set of practical items for new parents – that would be given as a gift by the government to new parents in Latvia when welcoming a baby into the family.</p> <p>To develop the proposals, focus group discussions have been held with parents, professionals and NGO representatives, and the content of the Finnish baby box, which has been given to parents in Finland for more than 70 years, has been analysed.</p> <p>Aim of the study: to identify the opinions of parents in families with children, representatives of non-governmental organisations representing the interests of families and children, and representatives of institutions involved in work with families on the contents of the baby’s dowry and its revision, to summarise the results, to calculate the cost of the baby’s dowry according to the results of discussions on the contents thereof, and to make proposals to the Ministry of Welfare to start work on introducing the baby’s dowry in Latvia.</p> <p>The results show that all the participants in the study unanimously support the idea of giving a baby’s dowry to new parents. Its contents should be as close as possible to the Finnish example, while being adapted to Latvian parents.</p>
<p>Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas</p>	<p>Jaundzimušā pūriņa sastāva noteikšana un potenciālo izmaksu aprēķins</p>
<p>Pētījuma pasūtītājs</p>	<p>Labklājības ministrija</p>
<p>Pētījuma īstenotājs</p>	<p>SIA “Mammām un Tētiem”</p>

Pētījuma īstenošanas gads	2022. gads
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	9498,50 EUR
Pētījuma klasifikācija*	Sabiedriskās domas pētījums
Politikas joma, nozare**	Nodarbinātības un sociālā politika (bērnu un ģimenes politika)
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums (visa Latvija vai noteikts reģions/novads)	Visa Latvija
Pētījuma mērķa grupa/-as (piemēram, Latvijas iedzīvotāji darbspējas vecumā)	Jaunie vecāki, speciālisti un NVO pārstāvji, kuru ikdienas darbs ir saistīts ar jaunajiem vecākiem
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:	
1) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	
2) statistikas datu analīze	
3) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	
4) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	
5) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	x
6) gadījumu izpēte	
7) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	
8) citas metodes (norādīt, kādas)	
Kvantitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):	
1) aptaujas izlases metode	
2) aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	
Kvalitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):	Fokusgrupas
1) padziļināto/ekspertu interviju skaits (ja attiecināms)	1
2) fokusa grupu diskusiju skaits (ja attiecināms)	3 fokusa grupas (9, 9 un 7 cilvēki)
Izmantotās analīzes grupas (griezumi)	Vecāki, jomas speciālisti, jomas NVO pārstāvji
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija	Linda.Liepa@lm.gov.lv
Pētījuma autori*** (autortiesību subjekti)	SIA "Mammām un Tētiem"

SATURS

ANOTĀCIJA	2
IEVADS	5
1. SOMIJAS PŪRIŅA SASTĀVA APSKATS.....	7
2. PĒTNIECĪBAS METODES IZVĒLE, DATU IEGUVES UN ANALĪZES METODES.....	8
3. LAUKA DARBA APRAKSTS UN DATU ANALĪZES NORISE	8
4. FOKUSGRUPU DISKUSIJU REZULTĀTI.....	10
4.1. Priekšlikuma – zīdaiņa pūriņa dāvināšana jaunajiem vecākiem – novērtējums	10
4.2. Somijas pūriņa satura vērtējums.....	11
4.3. Svarīgākās Latvijas pūriņā iekļaujamās preču grupas.....	11
4.4. Pūriņa satura ilgtspējas nozīme	15
4.5. Bērna vecumposms, uz kuru attiecināt pūriņā iekļaujamās preces.....	15
4.6. Latvijas ražojumu iekļaušana pūriņā	16
4.7. Vēlamais pūriņa saņemšanas veids, vieta un laika periods	16
4.8. Vērtējums priekšlikumam – naudas saņemšana pūriņa vietā.....	17
4.9. Pūriņa satura pārskatīšana	18
5. LATVIJAS JAUNDZIMUŠĀ PŪRIŅA PROVIZORISKĀS IZMAKSAS	19
SECINĀJUMI.....	21
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI	25
PIELIKUMI.....	26

IEVADS

Labklājības ministrija izvirzījusi priekšlikumu zīdaiņu vecākiem nodrošināt vēl vienu atbalstu no valsts – jaundzimušā pūriņu, ko veidotu tāds preču saturs, kas ir praktiski noderīgs jaundzimušā un zīdaiņa aprūpē. Jaundzimušā pūriņa ieviešana plānota kā papildu atbalsts ģimenēm, ļaujot to saņemt pie esošā valsts izmaksātā bērna piedzimšanas pabalsta (421,17 eiro). Salīdzinājumam, piemēram, Somijā, vecākiem ir iespēja izvēlēties tikai vienu atbalsta variantu, proti, saņemt zīdaiņa pūriņu mantiskā izteiksmē vai bērna piedzimšanas pabalstu 170 eiro apmērā.

Lai uzsāktu darbu pie jaundzimušā pūriņa ieviešanas Latvijā, Labklājības ministrija ir uzdevusi veikt situācijas priekšizpēti, apzinot Latvijas vecāku, speciālistu un NVO pārstāvju viedokli par pūriņa nepieciešamību, tā vēlamu sastāvu un nodošanas kārtību vecākiem. Pieminēto Somijas pūriņu kā paraugu savu vecāku atbalstam ir izvēlējušies daudzas pasaules valstis (Argentīna, Austrālija, Kanāda, Skotija, Zviedrija, ASV u.c.) – Somijā pūriņš vecākiem tiek dāvināt jau kopš 1940. gada, un uzkrātā pieredze, un statistikas dati ir pozitīvi un pārlicinoši. Piemēram, vecāki Somijā no piedāvātā valsts atbalsta jaunajām ģimenēm parasti izvēlas tieši pūriņu nevis naudu, turklāt kopš pūriņa ieviešanas Somijā, būtiski ir samazinājusies zīdaiņu mirstība.

Lai arī Somijas pūriņš ir bagātīgs un komplektēts no patiesi praktiskām un jaunajai ģimenēm noderīgām lietām, ir nepieciešama vietējo ģimeņu, speciālistu un NVO pārstāvju viedokļu apzināšana, ar mērķi izvērtēt, vai un kā Somijas pūriņa saturs ir pielāgojams Latvijas ģimeņu vajadzībām.

Pētījuma mērķis: ģimeņu ar bērniem vecāku, ģimeņu un bērnu interešu pārstāvošo nevalstisko organizāciju un darbā ar ģimenēm iesaistīto institūciju pārstāvju viedokļu apzināšana par jaundzimušā pūriņa sastāvu un tā pārskatīšanu (iekļaujamo preču kategorijām un preču grupām), rezultātu apkopošana, jaundzimušā pūriņa izmaksu aprēķina veikšana atbilstoši diskusiju rezultātiem par tā sastāvu un priekšlikumu sagatavošana Labklājības ministrijai, lai uzsāktu darbu pie jaundzimušā pūriņa ieviešanas Latvijā.

Pētījuma metode: kvalitatīvā metode – fokusgrupas, datu analīzei lietota teorijas vadīta analīze.

Centrālie pētījuma jautājumi:

- a) vēlamais pūriņa sastāvs (preču kategoriju līmenī un konkrētu preču līmenī, Latvijas zīmolu/ražoto preču iekļaušanas iespējas un vēlamais īpatsvars pūriņa sastāvā);
- b) bērna vecumposms, uz kuru attiecināt pūriņā iekļaujamās preces (piemēram, pirmie 6 mēneši, līdz 1 gada vecumam, pirmais mēnesis u.tml.);
- c) viedoklis par sezonalitātes ietekmi uz pūriņa sastāva veidošanu un atsevišķu preču iekļaušanu vai izslēgšanu no pūriņa;
- d) vēlamais pūriņa saņemšanas/izsniegšanai veids, vieta un laika periods situācijās, kad dzemdības norit ārstniecības iestādē un mājās;
- e) pūriņa satura pārskatīšana (saziņas formāts, regularitāte u.tml.);
- f) bērna parametru (svars, garums) atšķirību ietekme uz pūriņa veidošanu.

Uzdevumi: organizēt iesaistīto pušu viedokļu apzināšanu, izvēloties atbilstošāko kvalitatīvo un/ vai kvantitatīvo pētniecības metodi, apkopot to rezultātus. Balstoties uz apkopotajiem viedokļiem, sagatavot un iesniegt priekšlikumus Labklājības ministrijai par pūriņa sastāvu un iespējamām pūriņa izmaksām, vēlamo pūriņa saņemšanas/izsniegšanas veidu u.c. ieteikumus jaundzimušā pūriņa ieviešanai Latvijā.

1. SOMIJAS PŪRIŅA SASTĀVA APSKATS

Somijā jaundzimušā pūriņu vecākiem valsts nodrošina jau vairāk nekā 70 gadus, tāpēc ģimeņu vidū tas guvis īpašu vērtību. Gadu gaitā ir nodrošināta vecāku iesaiste pūriņa satura veidošanā. Piemēram, vecākiem ir bijusi iespēja balsojumā noteikt, kura modeļa ziemas kombinezonu viņi labāk vēlētos. Šobrīd savukārt ir iespēja balsot, vai nākamā gada pūriņā labāk vēlētos kombinezonu vai ratu guļammaisu. Kā arī, piemēram, lai mazulim derētu kombinezona izmērs, vecākiem ir iespēja atzīmēt, vai viņu mazulis ir “vasaras bērniņš” vai “ziemas bērniņš”, lai pūriņā varētu iekļaut pareizā izmēra kombinezonu. Tāpat atsevišķi produkti tiek ražoti Somijā, veidojot tiem īpašu dizainu. Piemēram, lai izveidotu 2022. gada kastes (ko ir iespējams izmantot arī kā mazuļa pirmo gultiņu) dizainu, organizācija “Kela” (Kela.fi) – somu obligātās veselības apdrošināšanas dienests – jaunajiem dizaineriem un ilustratoriem rīkoja konkursu, lai atzīmētu jaundzimušā pūriņa 80 gadu vēsturi. Konkrētās kastes dizaina nosaukums ir “Ģimene”, tā autore ir somu māksliniece Aija Iveja (Aya Iwaya). Dizaina noformējumā redzamas Somijā bieži sastopamu dzīvnieku ģimenes – lāču, zirgu, gulbju, rubeņu un citas.

Jaundzimušā pūriņa saturs katru gadu tiek pārskatīts un vajadzības gadījumā pilnveidots. Kā minēts, notiek arī vecāku balsojumi – somu obligātās veselības apdrošināšanas Facebook kontā. Tāpat atsevišķām precēm tiek mainīts dizains, modeļi vai krāsas, piemēram, kombinezoniem, rāpulīšiem, zobirstēm u.c., tiek mainīta pirmā rotaļlietas, pirmā grāmatiņa utt. Katra jaunā gada pūriņa saturs savlaicīgi tiek publiskots, norādot piegādātāju, ražotāju, preces sastāvu u.c. būtisku info. Vērts zināt, ka jaunā pūriņa izdales sākuma datums nav noteikts, bet gan tiek norādīts – jaunā komplekta izdales sāksies, kad beigsies esošā krājumi.

Tāpat būtiski atzīmēt, ka tikai neliela daļa Somijas pūriņa satura tiek ražota Somijā – preču ražotāji ir arī tādas valstis kā Ķīna, Lietuva (cimdi, zeķes, sega), Igaunija (ratu guļammaiss), Bangladeša, Portugāle, Indija, Pakistāna, Turcija, Vācija. Pētījuma veicējs noskaidroja, ka 2022. gada pūriņa sastāvā ir tikai 3 Somijā ražotas preces – kaste-gultiņa un divas kokvilnas bikses.

Vērojams, ka pūriņā iekļautās preces ir maksimāli bērnam draudzīgas, kā arī ilgtspējīgas. Piemēram, kaste-gultiņa ir ražota no pārstrādāta kartona, sieviešu higiēniskās paketes ir videi draudzīgas, krūštura ieliktnīši – vairākas reizes lietojami.

2. PĒTNIECĪBAS METODES IZVĒLE, DATU IEGUVES UN ANALĪZES METODES

Lai sasniegtu pētījuma mērķi – viedokļu apzināšanu par jaundzimušā pūriņa sastāvu un tā pārskatīšanu – pētījuma datu ieguvei izmantota tematiskā analīze, kas sastāv no kvalitatīvās datu ieguves metodes – fokusgrupām, tālāk virzoties no datu vākšanas posma uz teorētisko analīzi un secinājumu izstrādi.

Tematiskā analīze ir kvalitatīvo galveno tēmu analīze par to, kas ir teikts, nevis par to, kā tas ir pateikts (Mārtinsone, Pipere, & Kamerāde, 2016, 360. lpp.), un tiek atklāts visai plašs tēmu loks, lai pilnībā apkopotu iegūto datu saturu. Tematiskajā analīzē izmantojamie dati satur tekstuālu materiālu, kas iegūts, piemēram, sociālajos tīklos publicētajos materiālos, organizējot fokusgrupas, intervijas u.c. tekstuālos materiālos.

Fokusgrupa ir plaši izmantota kvalitatīvo datu vākšanas metode dažādās zinātnēs. Fokusgrupas metode ir grupas intervijas forma, kurā līdztekus moderatoram, kurš vada interviju, piedalās vairāki dalībnieki, un kurā notiek iztaujāšana par konkrētu, precīzi definētu tēmu (Mārtinsone, Pipere, & Kamerāde, 2016, 251. lpp.).

3. LAUKA DARBA APRAKSTS UN DATU ANALĪZES NORISE

Pētījuma ietvaros notika trīs fokusgrupas, kurās kopumā piedalījās 25 dalībnieki – vecāki, speciālisti un nevalstiskā sektora pārstāvji. Lauka darbs norisinājās aprīlī. Lai pulcēšanās grupās noritētu operatīvāk, piesaistot dalībniekus no dažādiem reģioniem, fokusgrupu sarunas notika attālinātā formātā, *Zoom* platformā. Visās intervijās pētījuma dalībnieki bija ieslēguši kameras, tādējādi ļaujot uztvert arī mīmikas un žestu valodas raidītos signālus. Fokusgrupu norises ilgums bija no 1 h 15 min līdz 1h 30min. Tajā piedalījās divi pētnieki, no kuriem viens vadīja diskusiju, savukārt otrs veica piezīmes. Vecāku grupas dalībnieki tika aicināti piedalīties anonīmā veidā, apstiprinot, ka piekrīt datu izmantošanai šādā formātā. Savukārt speciālisti un NVO pārstāvji piedalījās, piekrītot nebūt anonīmi, lai nepieciešamības gadījumā pie pūriņa satura veidošanas darba citiem pētniekiem ir iespēja sazināties atkārtoti (fokusgrupu dalībnieku saraksts skatāms 1. pielikumā). Attālinātā veidā notika arī sarunas ar divām mammām no Somijas, kuras par godu

saviem bērniem ir saņēmušas Somijas pūriņu. Vajadzība pēc sarunām ar mammām no Somijas radās, lai izprastu vairākus praktiskus soļus pūriņa veidošanā, satura izvērtēšanā, kā arī nodošanā vecākiem.

Pētījumam tika apzināti un atlasīti tie dalībnieki, kas atbilst konkrētam kritērijam, izmantojot izmantojot mērķtiecīgās atlasēšanas metodes (*purposive sampling*) ērtās pieejamības principu (*convenience sampling*) (Emerson, 2015).

Galvenie izvirzītie kritēriji fokusgrupu dalībnieku atlasei bija saskaņā ar pētījuma pasūtītāja darba uzdevumu:

- * vecāki, kuru vidū ģimenes, kas gaida pirmdzimto, ģimenes, kurās ir mazs bērns (6-12 mēnešu vecs, līdz 2 gadiem), ģimenes, kurās ir vairāki bērni un viens no tiem ir vecumā līdz 2 gadiem,
- * ģimeņu un bērnu interešu pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām (vismaz 7),
- * darbā ar ģimenēm iesaistīto institūciju pārstāvjiem (pašvaldības, sociālie dienesti, ģimenes asistenti, ārstniecības personas no dzemdību nodaļām/iestādēm, bērnu māsas, dūlas, neonatologi un/vai bērnu ārsti u.tml.).

Gatavojoties fokusgrupām, iepriekš tika sagatavoti jautājumu bloki / sarunas temati; visām grupām jautājumu bloki bija vienādi. Tāpat sarunas moderators rosināja dalībnieku diskusiju, “neuzspiežot savu viedokli, uzsverot dalībnieku ieguldījuma vērtību pētījumā un akcentējot nevis savu “skolotāja”, bet gan “skolēna” lomu” (Mārtinsone, Pipere, & Kamerāde, 2016, 254. lpp).

Pirmā fokusa grupa notika ar vecākiem, precīzāk, mammām, kuru aprūpē ir dažāda vecuma bērni, tomēr vairāk fokusējoties uz to, lai pēdējais bērns būtu ne vecāks par 2 gadiem, lai precīzāk varētu atminēties savas ģimenes vajadzības bērna pirmā dzīves gada laikā. Mammās izvēlējamies tā iemesla pēc, ka saskaņā ar VSAA datiem 2021. gadā vecāku pabalstu saņēma vidēji 20 274 cilvēku mēnesī, tostarp 16 874 sievietes un tikai 3401 vīrietis (<http://www.statistika-vsaa.lv/2020/10/24.html>).

Otrā fokusgrupa notika ar jomas speciālistiem, kuru ikdienas darbs ir saistīts ar topošajām un jaunajām māmiņām un vecākiem, kā arī jaundzimušajiem un zīdaiņiem. Speciālistu vidū bija pediatri, vecmātes, ginekologi, neonatoloģe, fizioterapeite, dūlas un citi. Šajā grupā bija arī speciālisti, kuru klientu lokā ir mammās Somijā.

Trešā fokusgrupa notika, piedaloties NVO pārstāvjiem, kuru darbs ir saistīts ar topošajām vai jaunajām ģimenēm. To vidū bija pārstāvji no vecāku organizācijām dažādos Latvijas

reģionos – Valmieras, Liepājas un Rīgas. Piedalījās arī nodibinājuma “Tēvi” pārstāvis, kurš pirms dalības fokusgrupā bija apkopojis tēvu viedokļus par pūriņa nepieciešamību – tai skaitā no tēviem, kas bija informēti par Somijas pūriņa sastāvu vai bija paši to saņēmuši. Šajā grupā piedalījās arī LMA Bērnu un neonatoloģijas aprūpes māsu apvienība, Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācija, Latvijas Zīdīšanas veicināšanas konsultantu asociācija un Latvijas dūlu apvienība.

4. FOKUSGRUPU DISKUSIJU REZULTĀTI

4.1. Priekšlikuma – zīdaiņa pūriņa dāvināšana jaunažiem vecākiem – novērtējums

Kā vērtējat priekšlikumu par zīdaiņa pūriņa dāvināšanu jaunažiem vecākiem no valsts puses ir jautājums, kas tika uzdots ikvienā fokusgrupas diskusijā. Pilnīgi visu grupu **dalībnieki ideju vērtēja pozitīvi**, dēvējot to par “apsveicamu ideju”, “fantastisku ideju”.

Pamatojot savu atbildi, mammas uzsvēra, ka tas būtu nozīmīgs atbalsts vecākiem – gan finansiāls, gan vienlaikus izglītojošs, gan arī pagodinošs. “Šāds pūriņš ir ne tikai materiāls atbalsts ģimenei, bet **vecāki jūtas no valsts puses novērtēti**, saņemot šādu pārdomātu dāvanu,” Jana Biezā, Zīdīšanas asociācijas valdes locekle, zīdīšanas konsultante un dūla, kurai vairākas klientes ir Somijā. Daudzbērnu ģimeņu biedrības vadītāja Elīna Treija piekrīt, ka vecākiem ir būtiski justies no valsts puses novērtētiem: “Šobrīd mēs dodamies uz dzemdību iestādēm visā Latvijā, lai sveiktu vecākus ar trešo bērniņu piedzimšanu, un viņi jūtas pagodināti”.

Biedrības “Tēvi” pārstāvis Lauris Bokišs izklāstīja savas biedrības aptaujāto tēvu viedokli: “Aptaujātie tēvi teica, ka ja pūriņš ir pietuvināts Somijas pūriņa apjomam, tas radītu sajūtu, ka mēs esam pamanīti, **mēs, ģimenes, valstij esam svarīgas.**”

Atsevišķi dalībnieki uzsvēra, ka īpaši nozīmīgs pūriņš varētu būt vecākiem, kas **gaida pirmo bērniņu**. “Ar pirmo bērnu ir tāda neziņa, kas ir nepieciešams un bez kā var iztikt,” – topošā mamma.” Vairāki grupu dalībnieki norādīja, ka, iespējams, daudzbērnu ģimenēm viss saturs nebūtu nepieciešams, jo “jaunākais bērns saņem vecāko bērnu “mantojumu””, tomēr kopumā dalībnieki uzskata, ka pūriņš ir vajadzīgs visiem, ne tikai, sagaidot pirmo bērnu. “Ja, gaidot pirmo bērnu, varējām vairāk laika veltīt pūriņa iegādei, tad ar katru nākamo šāda pūriņa sagādei laika un iespēju ir mazāk” vai “Man ir trīs bērni, un trešais ir dzimis ar lielu gadu

starpību no pirmā, attiecīgi pūriņš man būtu bijis ļoti noderīgs, arī sagaidot trešo”. Kopumā komentējot ideju biedrības “Tēvi” pārstāvis norādīja, ka informācijai par pūriņu “ir jāiet pa priekšu”, veidojot tam pozitīvu tēlu, skaidri vecākus informējot, ar kādu mērķi pūriņš tiek dāvināts, izvairoties no noskaņas, ka “tagad visi bērni staigās vienādas krāsas apģērbā”.

4.2. Somijas pūriņa satura vērtējums

Pētījuma veicējs fokusgrupām sniedza ieskatu Somijas pūriņa saturā (pilns saraksts pieejams Kela.fi), uzskaitot preču grupas, kā arī konkrētus produktus, kas Somijas pūriņā tiek iekļauts, kā arī norādot, ka Somijas pūriņa sastāvs ir paredzēts bērna pirmajam dzīves gadam. Gan vecāki, gan speciālisti **Somijas pūriņu vērtē īpaši atzinīgi**, norādot, ka tā **saturs ir izcils piemērs** par pirmajā gadā bērnam vajadzīgajām aprūpes lietām. “Ja arī Latvijā šādu pūriņu izdotos ieviest, tas būtu ļoti, ļoti liels atbalsts jaunajiem vecākiem. Superīga ideja!” – mamma. “Pūriņa ideja ir vērtējama pozitīvi, taču būtu vērtējums, kā Somijas pūriņa saturu pielāgot Latvijas vecāku vajadzībām,” ģimenes ārste Gundega Skruze-Janava. “Tēvi ideju vērtē pozitīvi – ar nosacījumu, ka mēs mēģinām tuvināties Somijas pūriņa piemēram. Ja tas ir kāds “puskājas” pasākums, tad nav vērts,” biedrības “Tēvi” pārstāvis Lauris Bokišs. Dalībnieki akcentē, ka arī Latvijas pūriņam jābūt tikpat praktiski noderīgam, kāds ir Somijā, un tam nevajadzētu būt tikai kā simboliskai dāvanai no valsts.

4.3. Svarīgākās Latvijas pūriņā iekļaujamās preču grupas

Vēlamais pūriņa sastāvs (preču kategoriju līmenī un konkrētu preču līmenī, Latvijas zīmolu/ražoto preču iekļaušanas iespējas un vēlamais īpatsvars pūriņa sastāvā) ir viens no šī darba galvenajiem pētnieciskajiem jautājumiem. Visu fokusgrupu dalībnieki atzinīgi vērtē, ka tiek analizēts, vai un kam ir jābūt Latvijas pūriņa saturā, lai tas apmierinātu pēc iespējas vairāku ģimeņu gaidas un vajadzības. Kā būtiskākās preču grupas pētījuma dalībnieki min piecas: 1) iekštelpu ikdienas apģērbs, 2) higiēnas preces (tai skaitā, mammai), 3) sezonāls apģērbs ārtelpās, 4) lietas drošai gulēšanai, 5) vecākus izglītojoši materiāli.

Ikdienas apģērbs iekštelpām. Mamma norāda, ka **īpaši būtiski pūriņā iekļaut jaundzimušā un zīdaiņa ikdienas apģērbus** iekštelpām – rāpulšus, pidžamas u.c., kā arī gan plānās, gan biezās zeķītes. Speciālisti uzsver, ka jaundzimušajiem paredzētajiem “bodijiem” būtu jābūt ar aizdari sēnā, nevis ar vilkšanu pār galvu. “Vajadzētu pievērst uzmanību “gudrajiem”

audumiem un modeļiem, kas “aug” kopā ar bērnu. Piemēram, ir arī adījuma veids, kas ļauj zekītei it kā “augt līdzī” bērnam,” rosina ginekoloģe un vecmāte Dina Ceple.

Higiēnas preces (tai skaitā, mammai). Kā būtisku sastāvdaļu uzskata **zīdaiņa higiēnas preces** – nagu šķērītes, vannas termometru, smērīti mazuļa iekaisušam dupsim (tomēr ne eļļas, krēmus ādai, šampūnus vai tml.), iesnu atsūcēju (mehānisko), mitrās salvetes, spirta salvetes. Rīgas Dzemdību nama neonatoloģe Ilze Kreicberga rosina higiēnas preču komplektam pievērst īpašu uzmanību: “Iesnu atsūcējs, termometrs un ūdens termometrs ir lietas, kuras noteikti rosīnu iekļaut pūriņa sastāvā, jo tās ir vērtīgas lietas, par kurām diemžēl vecāki līdzekļu trūkuma dēļ mēdz divreiz padomāt, vai ko tādu vajag iegādāties.” Viņa norāda, ka vērtīgs būtu arī zīdaiņa apģērbam paredzēts veļas pulveris. Higiēnas komplektā vecāki vēlētos redzēt autiņus (flaneļa), daudzkreiz lietojamās salvetes / lupatiņas (dažāda izmēra). Vairāki dalībnieki norāda, ka būtisku vecāku ikdienas izdevumu daļu veido autiņbiksītes, tomēr secina, ka pūriņā nozīmīgu to daudzumu jebkurā gadījumā nebūtu iespējams iekļaut. Izņēmums varētu būt priekšlaikus dzimušie bērni – ja veido atsevišķu pūriņa saturu šiem bērniem, pakā pirmo autiņbiksīšu komplektu varētu iekļaut.

Mammas uzsver, ka īpaši novērtētu, ja **higiēnas preču komplekts būtu arī mammām**, piemēram, smērīte krūtsgalu plaisāšanas profilaksei zīdīšanas periodā. Gan vecāki, gan eksperti nosauc arī konkrētus, pārbaudītus zīmolus, kas ir pieejami Latvijas tirgū: Sudocream un kāds pantenolu saturošs krēms, piemēram, Bepanthen. Jāatzīmē, ka Somijai pūriņā ir arī citas preces, kas paredzētas mammai zīdīšanas periodā, piemēram, tēja mammai zīdīšanas periodam un krūšturu ieliktnīši. “Mammas ļoti priecātos, ja, saņemot pūriņu, būtu redzams, ka ir domāts arī par viņām, viņu labsajūtu,” – mamma. Fokusgrupu dalībnieki atzinīgi vērtē arī Somijas piemēru ar prezervatīvu iekļaušanu pūriņa sastāvā.

Sezonāls apģērbs ārtelpās. Kopumā visu grupu dalībnieki ļoti novērtē ideju par ziemas apģērba iekļaušanu pūriņā, jo tas vecākiem veido lielas izmaksas. Vienlaikus mammas izteica bažas, **lai pūriņā iekļautais āra apģērbs derētu visiem bērniem**, neatkarīgi no sezonas, kurā mazulis piedzimis. Tāpēc mammas rosināja ieviest divu saturu kastes – bērniem, kas dzimuši vasaras sezonā, un bērniem, kas dzimuši ziemas sezonā. Arī Somijā pūriņa saturs dalās “**vasaras un ziemas bērniņos**”. Somijas pūriņā ir iekļauts viens ziemas kombinezons, taču šobrīd norit balsojums par 2023. gada pūriņa saturu, **ļaujot vecākiem noteikt, vai nākamajā gadā vēlētos kombinezonu vai ratu guļammaisu**. Arī pētījuma dalībnieki kā versiju iesaka pūriņā iekļaut

ratu guļammaisus – tie ir vienā izmērā, tāpēc varētu apmierināt pēc iespējas vairāku ģimeņu vajadzības. Pētījuma veicējs rekomendē arī pirms Latvijas pūriņa ieviešanas ļaut vecākiem iesaistīties balsojumā, nosakot, ko labāk izvēlētos – kombinezonu vai ratu guļammaisu. Šādu balsojumu ieteicams veikt brīdī, kad jau zināms potenciālie piegādātāji un konkrēti preču modeļi.

Lietas drošai gulēšanai. Ārsti kā nozīmīgu pūriņa daļu uzskata preces, kas paredzētas bērna drošai gulēšanai. Piemēram, Rīgas Dzemdību nama neonatoloģe Ilze Kreicberga kā labo piemēru min **guļammaisu zīdaiņa gulēšanai**: “Guļammaisi ir viens no drošākajiem zīdaiņa gulēšanas formātiem.” Šādu guļammaisu var izmantot iekštelpās, kā arī siltā laikā ārtelpās. Atšķirībā no segām, to mazulim nav iespēju nejauši uzvilkt uz sejas, aizsedzot elpceļus.

Somijas pūriņa saturs tiek pasniegts speciālā kastē ar atbilstoša izmēra matraci (70 x 42.8 x 27 cm), kas mazuļa dzīves pirmajos mēnešos (līdz 6 mēnešiem) var kalpot kā guļvieta, savukārt pēc tam – kā rotaļlietu uzglabāšanas kaste. Tieši šī kaste ir viens no iemesliem, kāpēc Somijā gadu gaitā **samazinājusies zīdaiņu mirstība** – kastē vecākiem nav iespējams salikt dažādas sedziņas, rotaļlietas un citus priekšmetus, kas dažkārt nonāk lielajās gultiņās, tādējādi apdraudot bērnu un veicinot pēkšņās nāves sindroma risku. Vai šādu kasti-gultiņu vajadzētu dāvināt arī Latvijas, vecākiem domas dalās. Atsevišķiem fokusgrupas dalībniekiem nav viedokļa, jo par tādu kasti iepriekš nebija dzirdējuši. Taču tie vecāki un speciālisti, kuri iepriekš ir bijuši informēti par Somijas kasti, šādu lietu īpaši novērtē. Vairāki atzīst, ka pirmajā mirklī ir aizspriedumi, izdzirdot par mazuļa guldišanu kastē, tomēr novērtē Somijas daudzo gadu pieredzi un datus, kas apliecina: pūriņa, tai skaitā, kastes ieviešana, ir būtiski samazinājusi jaundzimušo un zīdaiņu mirstību. Tāpēc atkārtoti tiek ieteikts par pūriņa gaidāmo saturu vecākus informēt savlaicīgi, skaidrojot katras izvēlētās **preču grupas nozīmi mazuļa aprūpē**.

“Kaste ir maza un to nevar aizpildīt ar lietām, kas varētu apdraudēt mazuli. Diemžēl praksē esmu redzējusi, ka mazuļa gultiņas dažkārt sāk kalpot kā mantu noliktavas, jo gultas ir lielas. Rezultātā pieaug drošības riski,” pamato ģimenes ārste Gundega Skruze-Janava. Viņai piekrīt Agnese Igaune, Biedrības Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas Rīgas reģionālās programmas vadītāja: “Viss, kas ir saistīts ar mazuļa drošu gulēšanu – gultiņa, sedziņas, paladziņi –, ir ļoti būtiska riska grupu vecākiem.” Ar neonatoloģe Ilze Kreicberga norāda: “Visbiežāk pēkšņās nāves sindromu zīdaiņi piedzīvo nepareizas guldināšanas dēļ – ja zīdains guļ starp vecākiem, uz izvelkamiem dīvāniem, nelīdzenām virsmām u.c., taču kaste šeit varētu būt labs palīgs”. “Kaste būtu **ērta vecākam ikdienas gaitām** – ērti paņemt līdzī uz tualeti,

vannas istabu,” uzskata kāda mamma. “Ja kāds kasti nevēlas izmantot bērniņa gulēšanai, to var **izmantot kā mantu kasti,**” teica vēl kāda mamma. “Pūriņš jebkurā gadījumā būs kaut kur jāsaliek, kāpēc lai tā nebūtu kaste, kas būtu piemērota arī mazuļa gulēšanai? **Ideja par bērna guldišanu tajā būtu mērķtiecīgi jāvirza,**” ginekoloģe Dina Ceple, uzsverot pētījuma datus. Viņa arī rosina kastes personalizēt, atbilstoši Latvijai, kā arī **izmantot tās informācijas nodošanai vecākiem,** uzdrukājot uz kastes malām būtiskākos tālruņa numurus un interneta resursus, kur, piemēram, iegūt info par zīdīšanu, pēcdzemdību depresiju, bērna drošību u.c.

Izglītojoša satura iekļaušana pūriņa sastāvā. Speciālisti un NVO pārstāvji, kas piedalījās fokusgrupās, kā arī vairākas mammas, kā **obligātu pūriņā iekļaujamo preču kategoriju** noteica izglītojošus materiālus. “Ļoti nopietni jāpiedomā pie informatīvā materiāla, ko pūriņam dodam līdzī. Uzskatu, ka būtu ļoti vērtīgi šādam pūriņam pievienot praktisku un nodrošinātu **ceļvedi bērniņa aprūpē,** kurā iekļaut informāciju arī par pēcdzemdību periodu. Jā, mēs zinām, ka internetā var atrast visu, taču reizēm nav vadlīniju, piemēram, kad ir jāsauc ātrā palīdzība, jādodas pie ārsta un kad nav. Šādam materiālam ir ļoti liela nozīme mūsu sabiedrībā, kurā veselības pratība ir ļoti vāja,” akcentē ginekoloģe Vija Veisa, Latvijas ginekologu un dzemdniecības asociācijas vadītāja. Jāatzīmē, ka Somijas pūriņā šāda īpaši vecākiem veidota izdevuma nav, taču Somijā ir ievērojami labāki rādītāji tādos parametros kā māšu mirstība, zīdaiņu mirstība, bērnu traumatisms, pēcdzemdību depresija u.c.

Arī mammas uzsvēra, ka šādā materiālā svarīgi ietvert **informāciju par jaundzimušā aprūpi mājās, zīdaiņa veselīgu attīstību, zīdīšanu, psihoemocionālā un cita atbalsta pieejamība vecākiem, drošu gulēšanu, drošību kopumā un pirmās palīdzības sniegšanu, valsts atbalstu un pabalstiem.** Pētījuma veicējs rosina izdot speciālu izdevumu, piemēram, “Jauno vecāku ABC”, iekļaujot tajā informāciju arī par to, **kur vērsties dažādās situācijās pēc palīdzības,** piemēram, ātrās palīdzības tālrunis, ģimenes ārsta tālrunis u.c. Ģimenes ārste Gundega Skruze-Janava papildina šādā izdevumā iekļaujamos tematus: **kā jaundzimušo vannot, kā rīkoties, ja zīdāinim ir paaugstināta ķermeņa temperatūra, kā pārbaudīt, vai bērnam nav auksti vai karsti** u.c. Tāpat viņa atzinīgi novērtē un aicina atkārtoti izdot pētījuma veicēja pirms daudziem gadiem izdoto izdevumu par bērnu drošību “Kā nosargāt sava bērna dzīvību”, aicinot tā saturu pilnveidot, atbilstoši mūsdienu jaunākajiem pētījumiem. Zīdīšanas speciāliste un dūla Evita Žvagiņa-Jēkabsone iesaka “Jauno vecāku ABC” iekļaut arī **interneta resursu apkopojumu, kur meklējama vecākiem vajadzīgā informācija** – mājas lapu

nosaukumi, tālruņa numuri u.c.: “Pēcdzemdību periodā mammām dažkārt ir apjukums, kā arī nogurums, tāpēc grūtības operatīvi atrast vajadzīgo informāciju.” Grupu dalībnieki iesaka arī citas būtiskas tēmas, par kurām īsumā vajadzētu būt šādā vecāku rokasgrāmatā: **kas ir pep mamma, kas ir dūla, cik būtisks vecākiem ir emocionāls atbalsts, kāpēc bērns raud, kāpēc neguļ, izplatītākās zīdīšanas grūtības un to risinājumi, pirmās stundas pēc dzemdībām – ko piedzīvo jaundzimušais un ko mamma**. Pētījuma autors atzīmē, ka sarakstā pie valsts pieejamā atbalstā būtu vērtīgi **pievienot izvilckumu no Darba likuma ar priekšrocībām**, kas tajā ir jau paredzētas mazu bērnu vecākiem.

Grupu dalībnieki iesaka pūriņā iekļaut arī informāciju **par kastes satura pareizu lietošanu, kā arī par pašas kastes drošu lietošanu** (neatstāt kasti uz galda vai citām virsmām utml.). Somijas pūriņā ir iekļauta informatīva lapa, kurā norādīts, kādiem apstākļiem un situācijām katrs konkrētais pūriņā atrodamais apģērbs ir lietojams, piemēram, kas no pūriņā esošajām lietām velkams, ja ārā gaisa temperatūra ir 0 grādu, ja pārsniedz -5 grādus, ja +5 utml.

4.4. Pūriņa satura ilgtspējas nozīme

Somijas pūriņš ir veidots ilgtspējīgi – pēc iespējas iekļautas preces, ko iespējams lietot vairākkārt. Piemēram, **daudzreiz lietojami paladziņi, krūštura ieliktniši mammām** u.c. “Tagad ir parādījušies autiņi, kas ir daudzreiz lietojami, ūdensnecaurļaidīgi. Tie nav dārgi, taču tie ir svarīgi, domājot par vides ilgtspēju, jo vairs nav jāizmanto vienreizlietojamie paladziņi,” uzsver kāda mamma. Gan vecāki, gan speciālisti novērtē un uzsver pūriņa satura ilgtspējas nozīmi. “Rosinu pūriņā iekļaut arī **mēnešreižu biksītes vai menstruāciju piltuvi**. Ieguldījums nav lēts, taču ilgspēlējošs, turklāt mēnešreižu biksītēm Latvijā ir jau divi ražotāji,” iesaka ginekoloģe Dina Ceple.

4.5. Bērna vecumposms, uz kuru attiecināt pūriņā iekļaujamās preces

Somijas pūriņa saturs ir komplektēts tā, lai nosegtu zīdaiņa pamatvajadzības viņa pirmajā dzīves gadā. Atsevišķi speciālisti rosināja: ja Latvijā nepietiek finansējuma nodrošināt pūriņā labu, pamatīgu, Somijas pūriņam līdzvērtīgu saturu bērnam līdz gada vecumam, tad **pūriņu sākotnēji veidot bērna pirmajam pusgadam**. “Ir ļoti būtiski, lai pūriņā būtu viss vajadzīgais bērna pirmajam pusgadam, nevis saliktas preces gadam, tomēr ne visas,” uzsvēra vairāki grupu

dalībnieki. Šāda pieeja, pēc grupu dalībnieku domām, ir īpaši svarīga, domājot par riska ģimenēm.

4.6. Latvijas ražojumu iekļaušana pūriņā

Jautājumā par to, vai un cik daudz pūriņā vajadzētu būt iekļautām Latvijā ražotām precēm, vienprātība ir tajā, ka **Latvijas ražojumus vecāki novērtētu**. Tomēr gandrīz visi dalībnieki izteic bažas par Latvijas ražojumu augstajām cenām, tāpēc norāda, ka dotu priekšroku tam, lai pakas saturs ir pilnāks, nevis ar mazāk, bet Latvijā ražotām lietām. “Man daudz svarīgāk ir, lai pūriņš nokļātu maksimāli daudz bērna vajadzības, nekā tas, ka pūriņā ir Latvijas zīmola preces,” izsaka vairākas mammas. Tāpat vairākas mammas teic šādi: “Latvijas ražotājiem tas būtu ļoti vērtīgi – ka valsts nauda paliek Latvijā.” Taču vienlaikus viņas pauž bažas par Latvijas uzņēmēju kapacitāti saražot preces vajadzīgajā apjomā. Tāpat speciālisti uzsver, ka īpaši būtiski, lai pūriņā iekļautās lietas atbilst drošības prasībām un norāda uz kādu problēmu: Latvijas ražotājiem nereti ir problēmas ar preču sertifikāciju: “Drošības kontrole nav pietiekami augstā līmenī.” Tomēr speciālisti **rosina iesaistīt Latvijas ražotājus**, kas spēj nodrošināt gan apjomu, gan kvalitāti, jo augstās Latvijā ražoto preču cenas parasti ir saistītas ar mazu pasūtījumu apjomu, taču lielais apjoms, ko pasūta valsts, varētu būtiski samazināt Latvijā ražoto preču cenu.

Augstākminēto argumentu dēļ kopumā grupu dalībnieki **Latvijas ražojumu iekļaušanu pūriņā neuzskata par obligātu prasību**. Mammās norāda, ka **pietiktu ar vienu Latvijā ražotu lietu**, kas būtu kā paliekoša dāvana ģimenei, piemēram, mazuļa pirmā rotaļlieta, pirmā grāmatiņa, pirmā sedziņa u.c., un ko ģimene vēlētos saglabāt kā piemiņu par bērna zīdaiņa periodu. Ginekoloģe Dina Ceple, kurai klienti ir arī Somijā, aktualizē tematu – **pūriņš var būt arī kā piederības sajūtas veidotājs**: “Cilvēkiem patīk justies piederīgiem”. Piemēram, Somijā šo piederības sajūtu veido kombinezonu krāsas: katru gadu vecāki var izvēlēties kombinezonu no diviem krāsu variantiem. “Somijas mammām šādā veidā veidojas sarunas – ieraugot mazuli noteiktas krāsas kombinezonā, mammās to mēdz izmantot sarunas uzsākšanai: ā, jums ir 2020. gada bērniņš!” stāsta Dina Ceple.

4.7. Vēlamais pūriņa saņemšanas veids, vieta un laika periods

Gan vecākiem, gan speciālistiem ir vienprātība par pūriņa saņemšanas laika periodu – tam vajadzētu notikt savlaicīgi, aptuveni **7.grūtniecības mēnesī, kad mamma dodas dekrēta**

atvaļinājumā vai 32.-34. grūtniecības nedēļā. “Tas ir laiks, kad viss tiek vākts jaundzimušajam. Nevajadzētu situāciju, ka dāvana pienāk tad, kad vecāki visu ir jau sapirkuši,” mamma.

Kā ērta pūriņa saņemšanas vieta tiek norādīta **speciālists, pie kura mamma ir stājusies uzskaitē**, jo tur mammas, kas ir stājušās grūtniecības uzskaitē, dodas katru mēnesi. Ja pūriņa izsniegšana notiek citā vietā, tad tiek rosināts, ka speciālistam, pie kura mamma ir stājusies grūtniecības uzskaitē, ir pienākums mammu informēt par šādu valsts atbalsta veidu un tā saņemšanas kārtību. “Iespējams, būtu vērtīgi, ja Mātes pasē tiktu ieviests šāds punkts, vai ir sniegta informācija par pūriņu,” rosina kāda mamma.

Atsevišķu grupu dalībnieki izsaka bažas, vai speciālistam ir pietiekami daudz vietas, lai pūriņu uzglabātu. Tāpat tiek rosināts pēc pūriņa doties pie ģimenes ārsta, kas būs jaundzimušā bērniņa ģimenes ārsts – speciālisti norāda, ka dažkārt vecāki Latvijā mēdz ļoti novēloti pieteikt bērniņu pie ģimenes ārsta. Vēl izskan versija, ka vajadzētu vienu **organizāciju, kas ir atbildīgā par paku izsniegšanu**, kā arī, ka **katra pašvaldība pati var lemt**, kā savā pašvaldībā deklarētajiem vecākiem pūriņus izsniegt.

Grupās tiek aktualizēts jautājums par situācijām, ja sievietē pūriņam nav pieteikusies un uz dzemdībām ieradusies bez jaundzimušajam nepieciešamajām lietām. Šādā gadījumā rosināts pūriņu mammai nodrošināt **dzemdniecības iestādē uz vietas**. Tāpat izskan rosinājums nodrošināt atsevišķa satura pūriņu vecākiem, kam **bērniņš ir dzimis priekšlaikus** – arī šādi pūriņi ar īpašu saturu varētu atrasties dzemdniecības iestādēs.

Uzklausot priekšlikumus, pētījuma veicējs rosina pūriņus **izsūtīt ar pakomāta vai pasta starpniecību** – kad vecāks sistēmā atzīmē vēlamu kombinezona krāsu, norāda arī pakomātu, kurā pūriņu saņemt. Arī pētījuma veicēja apkopotā informācija par pūriņa saņemšanas veidu Somijā liecina: šobrīd tas tiek izsūtīts ar pakomāta starpniecību.

4.8. Vērtējums priekšlikumam – naudas saņemšana pūriņa vietā

Visās fokusgrupās tiek pieminēta iespēja **izvēlēties, vai pūriņš ģimenei ir vajadzīgs**. Daudzbērnu ģimeņu asociācija vērš uzmanību uz to, ka daudzbērnu ģimenēs ir liels mantoto lietu īpatsvars, savukārt vecāki norāda, ka situācijās, ja bērni dzimuši ar lielu vecuma starpību, mantotajām lietām vairs nav nozīmes. Somijā pastāv iespēja pūriņa vietā saņemt naudu, tomēr finansiālā izteiksmē pūriņa saturs ir teju trīs reizes vērtīgāks nekā saņemtais naudas apjoms.

Vairums diskusiju dalībnieku uzskata, ka **izvēles iespējai – pūriņš vai nauda – ir jābūt arī Latvijā**. Tomēr tie diskusiju dalībnieki, kas ir strādājuši vai strādā ar sociālā riska grupas ģimenēm, aicina būt piesardzīgiem ar iespēju piedāvāt izvēlēties naudu un vērtēt, **kā uzraudzīt, lai bērns nav zaudētājs**: “Risks ir tāds, ka mamma saņems naudu sev un tā neaizies bērna vajadzībām.” Pētījuma veicējs kā iespējamo risinājumu piedāvā izskatīt variantu, kurā paredzēts, ka pūriņu ir iespējams saņemt ātrāk, savukārt, ja izvēlas naudu, tad nedaudz vēlākā posmā.

4.9. Pūriņa satura pārskatīšana

Visi grupu dalībnieki uzskata, ka ar noteiktu regularitāti ir jāveic pūriņa satura novērtējums, saņemot ne vien vecāku atgriezenisko saiti, bet arī speciālistu ieteikumus. Novērtējumu rosina veikt katru vai katru otro gadu. Dina Ceple, mājdzemdību vecmāte, ginekoloģe-dzemdību speciāliste: “Pūriņu vajag pārskatīt, papildināt, atjaunot **pēc vecāku atgriezeniskās saites aptaujas anketu rezultātiem un jaunākā un aktuālā medicīnas / higiēnas preču klāstā**.” Kāda mamma norāda: “Vecāki noteikti ienesīs labas idejas no praktiskā viedokļa, piemēram, ka konkrētā ķemmīte ir nekvalitatīva, vajag nomainīt uz citu. Savukārt no ekspertiem gaidītu pūriņa satura pārskatīšanu, izejot no jaunākajiem pētījumiem.” Kāds vecāks atzīmē, ka tas nenozīmē, ka reizi gadā pūriņa saturā obligāti kaut kas jāmaina: “Bet speciālai komisijai jāsanāk un pēc jaunākās informācijas jānolemj – vai ir kas maināms vai arī var atstāt esošo pūriņu uz nākamo gadu.” Speciālisti un organizāciju pārstāvji pauž gatavību arī turpmāk iesaistīties fokusgrupās – gan kad noritēs darbs pie konkrēta pūriņa sastāva atlases, gan lai nākotnē pūriņa saturu pilnveidotu.

Arī Somijā vecāki tiek aktīvi iesaistīti pūriņa satura ietekmēšanā, piemēram, vecākus aicina balsot par kombinezona vēlamo modeli. Proti, uz noteiktu laiku ir izvēlēts kombinezona ražotājs, un aprīlī notiek vecāku balsojums, aicinot izvēlēties vienu no trīs kombinezona modeļiem. Nākamajā gadā pūriņā tiek iekļauts visvairāk vecāku balsu saņēmušais modelis. Vecāku anketēšanu veic “Kela” – somu obligātās veselības apdrošināšanas dienests.

5. LATVIJAS JAUNDZIMUŠĀ PŪRIŅA PROVIZORISKĀS IZMAKSAS

Lai noteiktu provizoriskās pūriņa izmaksas, pētījuma veicējs ņēma vērā pētījuma dalībnieku norādes attiecībā uz pūriņa galvenajām sadaļām – iekštelpu ikdienas apģērbs, higiēnas preces zīdainim un mammai, sezonāls apģērbs ārtelpās, lietas drošai gulēšanai, vecākus izglītojoši materiāli –, kā arī norādi par to, ka pēc iespējas būtu jāpietuvojas Somijas pūriņa saturam. Somijas pūriņa saturs ir paredzēts bērnam līdz gada vecumam, savukārt pētījuma dalībnieki norādīja: ja Latvijā nav iespējams nodrošināt pilnvērtīgu saturu bērnam līdz gada vecumam, tad ieteicams to veidot pilnīgu zīdainim līdz 6 mēnešu vecumam. Tāpēc **provizoriskie aprēķini noteikti gan pūriņam līdz zīdaiņa 6 mēnešu vecumam, gan līdz bērna gada vecumam.**

Jautāti par nepieciešamību pūriņā iekļaut noteiktu daudzumu Latvijā ražotu preču, pētījuma dalībnieki izteica bažas par dārgajām Latvijas ražojumu cenām. Proti, ja iekļauj dārgas preces, tad vecāki rezultātā saņems mazāka satura pūriņu. Tomēr vienlaikus speciālistu grupa rosināja veikt Latvijas ražotāju cenu aptaujas – pie liela apjoma pasūtījuma preču cenai vajadzētu būt ievērojami zemākai un attiecīgi – konkurētspējīgai ar citiem ražotājiem. Tāpēc pētījuma veicējs veica arī vairāku Latvijas ražotāju cenu aptaujas – tādu ražotāju, kuru kapacitāte pieļautu liela apjoma preču ražošanu, un kas spētu nodrošināt augstus kvalitātes standartus – un secināja, ka **Latvijas ražotāju cenu piedāvājums patiesi varētu būt konkurētspējīgs.** Piemēram, kokvilnas flīsa kombinezonu, kas būtu piemērots laikapstākļiem līdz mīnuss 10 grādiem pēc Celsija, viens Latvijas ražotājs, pērkot vairumā, piedāvā par 17 EUR / 1 vienība (neieskaitot PVN). Cits ražotājs ikdienas apģērbu kategorijai augstas kvalitātes piecu preču komplektu – rāpulītis, bodijs, pidžama, lacīte un cepurīte – piedāvā par 46,60 EUR / 1 komplekts (neieskaitot PVN).

Tāpat pētījuma veicējs veica vispārīgu ārvalstu ražotāju cenu apskatu, kā arī aptaujāja zāļu lieltirgotavas, noskaidrojot vairumtirdzniecības cenas higiēnas produktiem, ko pētījuma dalībnieki rekomendēja iekļaut higiēnas preču klāstā mammai un mazulim.

Somijas pūriņā šobrīd ir iekļautas vidēji 43 preču vienības. Pētījuma veicējs kā optimālu preču skaitu Latvijas pūriņam bērnam līdz gada vecumam arī rekomendē līdzīgu vidējo vienību skaitu (turpmāk – “lielajam pūriņam”), savukārt, ja tiek veidots pūriņš bērnam līdz 6 mēnešu vecumam, tad vidēji 30-35 vienības. Augsts vienību skaits “optimālajam pūriņam” saglabājas tāpēc, ka vairākās preču sadaļās iekļauti materiāli ģimenei ir nozīmīgi tieši bērna dzīves pirmajos

mēnešos. Tādas preces ir, piemēram, higiēnas preces mazulim un mammai, ikdienas iekštelpu apģērbs, izglītojoša grāmata jaunajiem vecākiem u.c. Tai pat laikā “optimālajā pūriņā” vairākas preču sadaļas var izņemt pilnībā, piemēram, pūriņā neiekļaut mazuļa pirmo rotaļlietu un pirmo grāmatiņu. Vienlaikus vecāki norādīja, ka šādu pūriņu gribētu uztvert **kā dāvanu no valsts**, proti, lai līdzī tiku nesta **sajūta, ka valsts vecākus novērtē**.

Attiecīgi aptuvenās izmaksas “lielajam pūriņam” un “optimālajam pūriņam” nav krasi atšķirīgas. Precīzāk, **“lielā pūriņa” izmaksas varētu svārstīties robežās no 320 līdz 350 EUR**, neieskaitot pievienotās vērtības nodokli, savukārt **“optimālā pūriņa” izmaksas – no 230 līdz 260 EUR**. Lai noteiktu precīzas izmaksas, pētījuma veicējs rekomendē vispirms izstrādāt preču kvalitātes prasības un veikt lieltirgotāju detalizētu cenu aptaujas gan Latvijā, gan ārvalstīs.

SECINĀJUMI

Sākot darbu pie pētījuma, galvenie jautājumi, uz kuriem rast atbildi, bija: vai pūriņš kā atbalsts no valsts vecākiem būtu nozīmīgs, kādas preču grupas un apjoms pūriņā iekļaujams, kāda bērna vecumposmam pūriņš jāveido, kas vecākiem būtu ērtākais veids pūriņa saņemšanai un kādas būtu pūriņa provizoriskās izmaksas. Apkopojot fokusgrupu rezultātus, pētījuma veicējs var teikt, ka atbildes uz izvirzītajiem jautājumiem ir gūtas.

Latvijas vecākiem pūriņš, kas saņemts dāvanā, gaidot bērniņu, ir uzskatāms par nozīmīgu valsts atbalstu ģimenei – ir pārliecināti fokusgrupu dalībnieki, kuru vidū bija gan mammas (ar dažāda skaita un vecuma bērniem, tai skaitā, mamma gaidībās), gan ārsti (ģimenes ārsts, vecmātes, neonatologs u.c), tāpat arī sociālo dienestu darbinieki un NVO pārstāvji; vairāki NVO pārstāvji savu biedru vidū bija veikuši aptaujas, lai pārstāvētu pēc iespējas plašāku vecāku redzējumu. Kā vecāki, tā eksperti, kas piedalījās pētījuma fokusgrupās, atzinīgi novērtēja to, ka pūriņa satura sagatavošana notiek, veicot iepriekšēju situācijas izpēti un ieklausoties auditorijas viedoklī, pieredzē un zināšanās.

Vēlamais pūriņa sastāvs bija viens no šī darba galvenajiem pētnieciskajiem jautājumiem. Vispirms fokusgrupu dalībnieki tika aicināti brīvi izteikties un vērtēt ideju par pūriņa dāvināšanu jaunajiem vecākiem. Pēc tam prezentācijas formātā tika sniegts ieskats Somijas pūriņa sastāvā. Daļa fokusgrupu dalībnieku jau bija iepazinušies ar Somijas pūriņa saturu – speciāli gatavojušies sarunai. Tāpat sarunā piedalījās vairāki speciālisti, kuru klientu lokā ir vecāki Somijā.

Kā būtiskākās preču grupas pūriņa saturam pētījuma dalībnieki minēja piecas: 1) iekštelpu ikdienas apģērbs, 2) higiēnas preces (tai skaitā, mammai), 3) sezonāls apģērbs ārtelpās, 4) lietas drošai gulēšanai, 5) vecākus izglītojoši materiāli. Kopumā šādas preču grupas ir arī Somijas pūriņā – izņemot vecākus izglītojošu materiālu. Latvijas vecāki un speciālisti rosināja īpašu uzmanību pievērst izglītojošu materiālu radīšanai un iekļaušanai pūriņā, jo Latvijā arvien ir augsta jaundzimušo un zīdaiņu mirstība, bērnu mirstība no sadzīvē gūtām traumām, pēcdzemdību depresijas rādītāji u.c.

Grupās tika norādīts, ka īpaši būtiski pūriņā iekļaut jaundzimušā un zīdaiņa ikdienas apģērbus iekštelpām – vairākus rāpulisus, pidžamas u.c., kā arī gan plānās, gan biezas zeķītes. Speciālisti uzsvēra, ka jaundzimušajiem paredzētajiem “bodijiem” būtu jābūt ar aizdari sēnā,

nevis ar vilkšanu pār galvu, kā arī aicināja pievērst uzmanību, lai apģērbs būtu šūts no “gudrajiem” audumiem un modeļiem, kas “aug” kopā ar bērnu.

Kā būtisku sastāvdaļu pētījuma dalībnieki uzskata higiēnas preces, kas paredzētas ne vien zīdaiņiem, bet arī mammām. Zīdaiņiem – nagu šķērītes, vannas termometru, termometru, smērīte mazuļa iekaisušam dupsim, iesnu atsūcējs (mehāniskais), mitrās salvetes, spirta salvetes, autiņus (flaneļa), daudzreiz lietojamās salvetes / lupatiņas (dažāda izmēra) u.c. Mammās uzsvēra, ka īpaši novērtētu, ja higiēnas preču komplekts būtu arī pašām mammām, jo ne vienmēr jaunai mammai ir zināms, kas ir nepieciešamās lietas, kā arī tās veido noteiktu izmaksu apjomu. Tāpat šāda komplekta iekļaušana pūriņā radītu sajūtu, ka ir domāts arī par mammām, viņu labsajūtu. Fokusgrupu dalībnieki atzinīgi vērtē arī Somijas piemēru ar prezervatīvu iekļaušanu pūriņa sastāvā.

Kopumā visu grupu dalībnieki ļoti novērtē ideju par ziemas apģērba iekļaušanu pūriņā, jo tas vecākiem veido lielas izmaksas. Vienlaikus mammās izteica bažas, lai pūriņā iekļautais āra apģērbs derētu visiem bērniem, neatkarīgi no sezonas, kurā mazulis piedzimis. Tāpēc mammās rosināja ieviest divu saturu pūriņus – bērniem, kas dzimuši vasaras sezonā, un bērniem, kas dzimuši ziemas sezonā. Arī Somijā pūriņi dalās “vasaras un ziemas bērniņos” – vecākiem sistēmā ir jāatzīmē, vai gaidāmais ir “vasaras” vai “ziemas” bērniņš, lai varētu iepakot atbilstošā izmēra kombinezonu. Tāpat regulāri vecākiem tiek piedāvāta iespēja ietekmēt nākamā gada pūriņa saturu balsojot, piemēram, par kombinezona modeļiem (iespēja izvēlēties vienu no 3 variantiem) vai izvēloties starp kombinezonu un ratu guļammaisu.

Ārsti kā nozīmīgu pūriņa daļu uzskata preces, kas paredzētas bērna drošai gulēšanai. Piemēram, Rīgas Dzemdību nama neonatoloģe Ilze Kreicberga akcentē guļammaisu zīdaiņa gulēšanai, kas piemērots lietošanai telpās, kā arī siltajā sezonā - ārā. Somijas pūriņa saturs tiek pasniegts speciālā kastē ar atbilstoša izmēra matraci, kas mazuļa dzīves pirmajos mēnešos (līdz 6 mēnešiem) var kalpot kā pirmā guļvieta, savukārt pēc tam – kā rotaļlietu uzglabāšanas kaste. Tieši šī kaste ir viens no iemesliem, kāpēc Somijā gadu gaitā samazinājusies zīdaiņu mirstība – kastē nav iespējams salikt dažādus priekšmetus, kas dažkārt tiek saliktas lielajās gultiņās, tādējādi apdraudot bērnu un veicinot pēkšņās nāves sindroma risku. Tie vecāki un speciālisti no fokusgrupām, kuri iepriekš ir bijuši informēti par Somijas kasti, šādu kasti īpaši novērtē. Vairāki atzīst, ka pirmajā mirklī ir aizspriedumi, izdzirdot par mazuļa gulēšanu kastē, tomēr novērtē Somijas daudzo gadu pieredzi un datus, kas apliecina: pūriņa, tai skaitā, kastes ieviešana, ir

būtiski samazinājusi jaundzimušo un zīdaiņu mirstību. Tiek ieteikts par pūriņa gaidāmo saturu vecākus informēt savlaicīgi, skaidrojot katras izvēlētās preču grupas nozīmi mazuļa aprūpē. Tāpat tiek norādīts: pūriņa saturs jebkurā gadījumā būs kaut kur jāsaliek; kāpēc lai tā nebūtu kaste, kas izmantojama arī bērna guldināšanai.

Kā obligātu pūriņā iekļaujamo preču kategoriju fokusgrupu dalībnieki noteica izglītojošus materiālus. Tas varētu būt grāmatas formāts ar idejisko nosaukumu “Jauno vecāku ABC”, kurā ietverta informācija par jaundzimušā aprūpi mājās, zīdaiņa veselīgu attīstību, zīdīšanu, psihoemocionālā un cita atbalsta pieejamība vecākiem, drošu bērna guldināšanu, drošību kopumā un pirmās palīdzības sniegšanu, valsts atbalstu un pabalstiem, kur vērsties dažādās ārkārtas situācijās pēc palīdzības u.c. Speciālisti nepieciešamību pēc šāda izdevuma pamato ar vājajām sabiedrības zināšanām veselības pratības jomā, zīdaiņu augsto mirstību, bērnu traumatismu, kā arī to, ka, atgriežoties mājās pēc dzemdībām, nereti jauno mammu pārņem apjukumus un nepieciešams ceļvedis, kā rīkoties un aprūpēt mazuli, tai skaitā, vannot, zīdīt, pareizi saģērbt u.c. Grupu dalībnieki iesaka pūriņā iekļaut arī informāciju par pūriņa satura pareizu lietošanu, kā arī par pašas kastes drošu lietošanu (neatstāt kasti uz galda vai citām virsmām utml.).

Jautājumā par to, vai un cik daudz pūriņā vajadzētu būt iekļautām Latvijā ražotām precēm, vienprātība ir tajā, ka Latvijas ražojumus vecāki novērtētu. Tomēr gandrīz visi dalībnieki izteica bažas par Latvijas ražojumu augstajām cenām, tāpēc norādīja, ka dotu priekšroku tam, lai pakas saturs ir pilnāks, nevis mazāks, bet Latvijā ražotām lietām. Tika norādīts, ka pietiktu ar vienu Latvijā ražotu lietu, kas būtu kā paliekoša dāvana ģimenei, piemēram, mazuļa pirmā rotaļlieta, pirmā grāmatiņa, pirmā sedziņa u.c. Tomēr speciālisti rosina iesaistīt, uzrunāt Latvijas ražotājus, jo augstās Latvijā ražoto preču cenas parasti ir saistītas ar mazu pasūtījumu apjomu, taču liela pasūtījuma gadījumā cena, iespējams, būtu līdzvērtīga ārvalstu ražojumiem.

Gan vecākiem, gan speciālistiem ir vienprātība par pūriņa saņemšanas laika periodu – tam vajadzētu notikt savlaicīgi, aptuveni 7.grūtniecības mēnesī, kad mamma dodas dekrēta atvaļinājumā vai 32.-34. grūtniecības nedēļā. Šis periods izvēlēts tāpēc, lai nebūtu situāciju, ka dāvana pienāk tad, kad vecāki visu ir jau sapirkuši. Uzklusot priekšlikumus par pūriņa saņemšanas vietu, pētījuma veicējs rosina pakas izsūtīt ar pakomātu vai pasta starpniecību – kad vecāks sistēmā atzīmē bērna dzimšanas laiku, norāda arī pakomātu, kurā pūriņu saņemt. Arī

pētījuma veicēja apkopotā informācija par pūriņa saņemšanas veidu Somijā liecina, ka šobrīd tas tiek izsūtīts ar pakomāta starpniecību.

Lai noteiktu provizoriskās pūriņa izmaksas, pētījuma veicējs ņēma vērā pētījuma dalībnieku norādes attiecībā uz pūriņa galvenajām sadaļām – iekštelpu ikdienas apģērbs, higiēnas preces zīdainim un mammai, sezonāls apģērbs ārtelpās, lietas drošai gulēšanai, vecākus izglītojoši materiāli –, kā arī norādi par to, ka pēc iespējas būtu jāpietuvojas Somijas pūriņa saturam. Somijas pūriņa saturs ir paredzēts bērnam līdz gada vecumam, savukārt pētījuma dalībnieki norādīja: ja Latvijā nav iespējams nodrošināt pilnvērtīgu saturu bērnam līdz gada vecumam, tad ieteicams to veidot pilnīgu zīdainim līdz 6 mēnešu vecumam. Tāpēc provizoriskie aprēķini noteikti gan pūriņam līdz zīdaiņa 6 mēnešu vecumam (“optimālais pūriņš”), gan līdz bērna gada vecumam (“lielais pūriņš”).

Somijas pūriņā šobrīd ir iekļautas vidēji 43 preču vienības. Pētījuma veicējs “lielajā pūriņā” rekomendē saglabātu šādu vidējo vienību skaitu, savukārt “optimālajā pūriņā” iekļaut vidēji 30-35 vienības. Attiecīgi aptuvenās izmaksas “lielajam pūriņam” un “optimālajam pūriņam” nav krasi atšķirīgas. Precīzāk, “lielā pūriņa” izmaksas varētu svārstīties robežās no 320 līdz 350 EUR, neieskaitot pievienotās vērtības nodokli, savukārt “optimālā pūriņa” izmaksas – no 230 līdz 260 EUR, neieskaitot pievienotās vērtības nodokli. Lai noteiktu precīzas izmaksas, pētījuma veicējs rekomendē izstrādāt preču kvalitātes prasības un veikt lieltirgotāju detalizētu cenu aptauju gan Latvijā, gan ārvalstīs.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

Emerson, R. W. (2015). *Convenience Sampling, Random Sampling, and Snowball Sampling: How Does Sampling Affect the Validity of Research?* *Journal Of Visual Impairment & Blindness*, 109(2), 164–168. Retrieved from: <https://www.researchgate.net>

Kela.it, somu obligātās veselības apdrošināšanas dienests. Vietne: <https://www.kela.fi>

Mārtinsone, K., Pipere, A., & Kamerāde, D. (2016). *Pētniecība: Teorija un prakse*. (251.–257. lpp). Rīga: Izdevniecība “Raka”.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras statistikas dati. Vietne: <http://www.statistika-vsaa.lv/2020/10/24.html>

Fokusgrupu dalībnieku saraksti

Vecāku grupa:

Mamma 1	Stāvoklī 8. mēnesis
Mamma 2	Stāvoklī 7. mēnesis
Mamma 4	1 bērns 4 mēneši
Mamma 5	1 bērns 1 gads
Mamma 7	2 bērni (1 un 3 gadi)
Mamma 6	3 bērni (1,10, 3, 6 gadi)
Mamma 3	3 bērni (8 mēneši, 6, 10 gadi)

Speciālistu un NVO pārstāvju grupu dalībnieki:

Gundega Skruze-Janava	Ģimenes ārsts/pediātrs
Māra Grieze	Vecmāte no Siguldas
Inga Liepa-Babure	Dūla / vecmāte
Evita Žvagiņa-Jākobsone	Fizioterapeite, dūla un zīdīšanas konsultante
Diāna Puntule	Rīgas Sociālā dienesta Ziemeļu rajona nodaļas Teritoriālā centra sociālā darbiniece darbā ar ģimenēm un bērniem
Iveta Ēvalde	Biedrības Latvijas Sarkanais krusts krīzes centra "Burtnieks" pārstāve
Agnese Igaune	Biedrības Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas Rīgas reģionālās programmas vadītāja
Ilze Kreicberga	Pediatre, neonatoloģe, Rīgas Dzemdību nama un Stradiņu valdes priekšsēdētāja
Dina Ceple	Mājdzemdību vecmāte, ginekoloģe-dzemdību speciāliste

Evija Ridūze-Skujiņa	Latvijas dūlu apvienības valdes priekšsēdētāja
Elīna Treija	Latvijas Daudzbērnu ģimeņu apvienības valdes priekšsēdētāja
Jana Biezā	Latvijas Zīdīšanas veicināšanas konsultantu asociācijas
Vija Veisa	Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācija
Lauris Bokišs	Biedrība "Tēvi"
Andis Apsītis	Valmieras daudzbērnu ģimeņu biedrība
Ilze Gaile	LMA Bērnu un neonatoloģijas aprūpes māsu apvienība
Anita Puķe	LMA Bērnu un neonatoloģijas aprūpes māsu apvienība
Signe Jostmane	Liepājas daudzbērnu ģimeņu biedrības valdes locekle

Provizorisko izmaksu aprēķinu tabula

Izmaksas “lielajam pūriņam” (līdz 12 mēn.)

Kategorija	Vidējais vienību skaits, aptuvens uzskaitījums	Izmaksas, neieskaitot PVN
Higiēnas preces, zīdainim, mammai	12 vienības Mazuļa higiēnai: nagu šķērītes, ķemmīte, pirmā zobubirste, termometrs, vannas termometrs, dvielis, dažādi autiņi (5 gb), lacīte, iesnu atsūcējs (mehāniskais); Latvijas speciālisti iesaka pievienot arī smērīti dibentiņa iekaisuma gadījumā. Mammas higiēnai: mazgājami krūštura ieliktni, smēre krūšu plaisāšanas gadījumā	60
Ikdienas iekštelpu apģērbs	13 vienības – rāpulīši un bodiji – 6 gb dažādos izmēros, pidžama, plānā cepurīte, zeķītes 2 gb dažādos izmēros, bikses – 3 gb dažādos izmēros	80
Sezonālais āra apģērbs	8 – ziemas kombinezons 1, siltais rāpulītis, biezie cimdi, plānie cimdi, zeķes, cepure (divi izmēri), siltā sega	80
Preces drošai gulēšanai	4 - gulēšanas kaste, matracis, ūdens necaurlaidīgs palags ar gumiju, guļammaiss	80
Vecāku informēšanai, izglītošanai	2 - grāmata jaunajiem vecākiem (jauno vecāku ceļvedis), informācija par pūriņa saturu un tā drošu lietošanu	15
Cits	3 – mazuļa pirmā rotaļlieta, mazuļa pirmā grāmatiņa, vecākiem - prezervatīvi	10
	42	325

Izmaksas “optimālajam pūriņam” (līdz 6 mēn.)

Kategorija	Preces	Izmaksas, neieskaitot PVN
Higiēnas preces - zīdāinim, mammai	11 vienības Mazuļa higiēnai: nagu šķērītes, ķemmīte, termometrs, vannas termometrs, dvielis, dažādi autiņi (3 gb), iesnu atsūcējs (mehāniskais) Mammās higiēnai: mazgājami krūštura ieliktni, smēre krūšu plaisāšanas gadījumā	45
Ikdienas iekštelpu apģērbs	10 vienības – rāpulīši un bodiji – 4 gb dažādos izmēros, pidžama, plānā cepurīte, zeķītes 2gb dažādos izmēros, bikses – 2 gb dažādos izmēros	55
Sezonālais āra apģērbs	4 – ziemas kombinezons vai plānais kombinezons (atkarībā no “vasaras” vai “ziemas” bēbīša), cimdi, zeķes, cepure	50
Preces gulēšanai	4 - gulēšanas kaste, matracis, ūdens necaurlaidīgs palags ar gumiju, guļammaiss	80
Izglītošanai	2 - grāmata jaunajiem vecākiem (jauno vecāku ceļvedis), informācija par pūriņa saturu un tā drošu lietošanu	15
Cits	3 – mazuļa pirmā rotaļlieta, mazuļa pirmā grāmatiņa, vecākiem - prezervatīvi	10
	34	255